



Dům holubí

Eliminace počtu holubů eticky a v souladu se zákonem

■ Ačkoli se Česká republika považuje za civilizovanou zemi, existují zde stále ještě oblasti, v nichž se chováme – a to nejen občané, ale zejména veřejná správa či samospráva – jako ve středověku či v zemích vzdálených od nás mnoho kilometrů na východ. Jednou z těchto oblastí je i přístup k problematice holubů ve městech. Šíření pověr o nich, a především takzvané snižování jejich počtu, které zpravidla znamená týrání živých tvorů, je něčím, za co se u nás můžeme stydět.

V následujících řádcích bychom proto chtěli jednak uvést na pravou míru ony nesmyslné pověry, a zejména nabídnout řešení, které by nebylo pro ptáky trýznivé, ale přitom efekt by byl dostatečný.

FÁMY A SKUTEČNOST

Především je třeba zdůraznit, že holubi ve městech jsou, ale i nejsou problémem. Pokud je město udržované, bez bortících se a zanedbaných domů, problém neexistuje. Čím víc je v něm však opuštěných budov, nevyužívaných balkonů, rozbitých střech a podobně, tím víc se holubi mohou množit a problémem se mohou stát.

„Dnes už nejsou nikde opravdu přemnožení,“ vysvětluje Věra Pří-

bylová, ředitelka pražské záchranné stanice pro divoká a exotická zvířata a současně jedna z našich nejzkušenějších odbornic v oblasti ptactva. „Například kos černý je minimálně stejně početný. Holubi jsou jen viditelnější, protože žijí a hnízdí v hejnech,“ dodává.

„Největší problém představuje množství výkalů, které vysoká populace holubů vyprodukuje a které se výrazně podílí na ničení budov a památek,“ doplňuje Eva Hodek, ředitelka Nadace na ochranu zvířat. Ochrana budov, památkově chráněných objektů nebo veřejných plastik v historických centrech měst je podle jejích slov technicky a finančně náročná vzhledem k množství podstřešních a půdních prostorů, které je třeba zajistit proti hnízdění holubů.

„Vliv na fasády památek má ale každý ptačí trus,“ upřesňuje Věra Příbylová. „Obsahuje mnoho dusíkatých látek, takže je žiravý. To ovšem platí mnohem víc pro trus masožravých a hmyzožravých ptáků – vlaštovek, čápů, dravců a podobně.“

Nejčastější fámou, která o holubech koluje, je přenos nemocí. K tomu Věra Příbylová uvádí: „Holub není nebezpečnější než kterýkoli jiný živý tvor. Naopak má chorob

nebezpečných pro lidi relativně málo. Ani ptačí chřipku nepřenáší! Stačí základní hygiena. Co se týče roztočů, ti žijí v holubích hnízdech v podestýlce. Jako v případě hnízd jiných ptáků stačí běžný úklid v okolí a na podzim odstranit stará hnízda.“

Holubi podle ní patří mezi relativně zdravější ptáky. Hlavně od dob, kdy se do naší krajiny vrátili dravci a kuny skalní. Tito predátoři holuby loví a přednostně chytají nemocné a oslabené jedince. A zatímco například v zaživacím traktu labutí či kachen se běžně vyskytují salmonely, u holubů nikoli.

SPOLEČNÍCI STARÝCH A OSAMĚLÝCH

Na druhé straně si v dnešní době plné fobií, způsobených často médií, málokdo uvědomuje, že vše živé je pro naši planetu přínosem – tedy samozřejmě i holubi. Podle slov Věry Příbylové dělají společnost osamělým lidem, kteří už skoro nevycházejí z bytu – navštěvují je na oknech, nechají se krmit z ruky. A také oživují velkoměstské prostředí.

„Pokud se na ně podíváme bez předsudků, jsou velmi elegantní,“ konstatuje Věra Příbylová a pokračuje: „Není náhodou, že holubice

»



Památkám škodí trus nejen holubů, ale zejména masožravých ptáků

je symbolem míru. V neposlední řadě slouží holubi i jako potrava řadě vzácných živočichů – sokolů, jestřábů, krahujců, rarohů a dalších. A navíc, městští holubi povstali z domestikovaných holubů, které si člověk ochočil a připoutal k sobě podobně jako psy, koně, kočky a další zvířata. A člověk je přece navždy zodpovědný za to, co k sobě připoutal!“

NEHUMÁNNÍ A „HUMÁNNÍ“

Přesto lze chápat, že příliš mnoho ptáků může pro vedení města představovat problém už kvůli budovám. V civilizované zemi by však mělo být cílem vymyslet humánní řešení, a nikoli holuby likvidovat metodami způsobujícími utrpení. Ovšem ačkoli existují takzvané „humánní“ způsoby likvidace těchto ptáků, ani ty nejsou nikterak bezbolestné, a hlavně jsou zcela zbytečné.

„Pokud jde o populaci holubů skalních v městských aglomeracích, jsou tito ptáci svým způsobem součástí historického koloritu a přirozeného ekosystému měst,“ podotýká Eva Hodek. „V případě jejich přemnožení ve městech je bohužel třeba jejich populaci regulovat, avšak za použití postupů a metod, které zajistí maximální eliminaci utrpení zvířat. Tedy určitě nikoli například odstřel. To je nejen v rozporu s evropskou i českou legislativou, ale tyto metody jsou zcela zbytečné a barbarské.“

Kromě problematičnosti těchto akcí z hlediska ochrany zvířat a etiky je třeba zvážit i důsledky, jako je následné umírání osířelých holoubat hladem či hniјící mrtvoly dospělých, které se často nepodaří dohledat a které – na rozdíl od živých holubů – mohou představovat potenciální zdravotní riziko.

Zákonné, ačkoli stejně nehumánní, jsou odchyty do klecí v zimě. Odchycení ptáci jsou totiž v kleci běžně i dva až tři dny bez vody, bez úkrytu před sněhem a větrem a bez možnosti pohybu v mrazu. Navíc na malém prostoru, kde se mohou spolu ve stresu prát.

Podle Věry Příbylové je sporné rovněž podávání antikoncepce v potravě. Může totiž ohrozit jiné druhy ptáků, např. hrdličky, vrabce, zvonky a další, kteří se žijí zrním, a také dravce a šelmy, kteří tyto ptáky loví.

„Navíc odchyt i odstřel jsou v konečném důsledku neúčinné – do uvolněné oblasti totiž přiletí holubi odjinud,“ dodává Eva Hodek.

JAK TEDY NA TO?

Jediný skutečně účinný způsob je podle Věry Příbylové likvidace možností k hnízdění. Opravy děr ve střeších, důsledný úklid balkonů i u prázdných bytů či jejich ochrana sítí, znemožnění vletu ptáků do různých zákoutí v mostních konstrukcích, skladových halách apod. Na druhé straně podle jejich zkušeností nic neřeší zákaz krmení – holubi si

zaletí za potravou i 40 km denně do polí.

„Nejúčinnějším a zejména zcela humánním způsobem je však instalace holubníků,“ zdůrazňuje Věra Příbylová. „V nich je pak možno odebírat či propichovat vejce, a tím snižovat holubí populaci zcela bez utrpení.“

Zkušenosti s touto metodou mají ve Spolkové republice Německo. Kontrolou rozmnožování v holubnicích se docílilo regulace počtu městských holubů a zároveň se pro tyto ptáky vytvořily příznivé životní podmínky. Podle materiálů spolkové pracovní skupiny pro městské holuby toto řešení obnáší navázání holubů na holubníky zřízené na určených holubích stanovištích, kontrolované krmení v holubnicích a na vyhrazených krmicích místech pro ně vhodným krmivem a také kontroly reprodukce pravidelnou výměnou čerstvě snesených vajec v holubníku za umělé atrapy.

Jak napsal ve svém článku na toto téma Petr Jandík, podle zkušeností zmíněné organizace, jakmile se holubi díky pravidelnému krmení usadí v holubnicích, dospěje se časem k výraznému snížení jejich počtu. Současně však již brzy po zahájení hnízdění v holubnicích dochází ke snížení znečišťování, protože holubi se většinou zdržují právě v holubnicích a zde také vypustí až 80 % trusu. Navíc jsou díky odpovídající potravě zdraví.

K tomuto konceptu se v SRN přiklání stále více měst všech velikostí. Průkopníky byly koncem minulého století Cáchy a Augsburg, které dnes udržují plošnou síť holubníků. Ve většině míst ale stačí jeden holubník nebo tzv. holubí věž. V roce 2007 mělo tento projekt nasazeno v Německu již 35 měst v osmi spolkových zemích.

Výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat: spokojeni byli vládní úředníci, občané i ochránci zvířat. Ve většině německých měst navíc úřady s ochránci zvířat spolupracují – náklady nese město a ochránci projekt provádějí.

Otázka na závěr tedy zní: když to jde v Německu, je nějaký důvod, proč by to nebylo možné i u nás? ●

Hana Janišová